

Министерство образования Республики Беларусь

Учреждение образования
«Белорусский государственный педагогический университет
имени Максима Танка»

Исторический факультет

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНОГО ЗНАНИЯ

Материалы II Международной студенческой
научно-теоретической конференции

Минск, 18 апреля 2017 г.

Минск
РИВШ
2017

УДК 378(061.3)
ББК 74.58
А43

Печатается по решению Совета исторического факультета
Белорусского государственного педагогического университета

Рекомендовано
Советом
(протокол № от 201 г.)

Редакционная коллегия:
кандидат исторических наук доцент *А. В. Касович* (отв. ред.);
кандидат исторических наук доцент *С. П. Шупляк*;
кандидат исторических наук доцент *А. А. Корзюк*;
кандидат исторических наук доцент *А. Ф. Великий*

Рецензенты:
доктор исторических наук профессор *Н. М. Забавский*;
доктор исторических наук профессор *А. М. Лютый*

Актуальные проблемы социально-гуманитарного зна-
А43 **ния: материалы II Междунар. студ. науч.-теорет. конф.,**
Минск, 18 апр. 2017 г. / редкол.: А. В. Касович (отв. ред.)
[и др.]. – Минск : РИВШ, 2017. – 430 с.
ISBN 978-985-586-021-2.

В сборнике представлены материалы исследований молодых ученых республиканских, россий-ских, казахских и украинских высших учебных заведений, учащихся учреждений общего среднего образования, посвященные актуальным проблемам исторических, педагогических и социально-гуманитарных научных дисциплин.

Адресуется преподавателям, магистрантам и студентам вузов.

УДК 378(061.3)
ББК 74.58

ISBN 978-985-586-021-2

© Оформление. ГУО «Республиканский институт высшей школы», 2017

3. Тураев, Б. А. Описание Египетского собрания Музея древностей при Казанском университете / Б. А. Тураев. – СПб.: Академии наук, 1903. – 20 с.
4. Тураев, Б. А. История Древнего Востока / Б. А. Тураев. – Мн.: Харвест, 2004. – 749 с.
5. Тураев, Б. А. История Древнего Востока / под ред. В. В. Струве и И. Л. Снегирева. – [Л]: соцэкгиз. Ленингр. отд-ние, тип. «Печатный двор» им. А. М. Горького, 1936. – Т. 2. – 319 с.
6. Тураев, Б. А. Египетская литература / Б. А. Тураев. – СПб.: Журн. «Нева»: Изд.-торговый дом «Летний сад», 2000. – 334 с.
7. Захаренко, И. А. Изучение уроженцами Беларуси / И. А. Захаренко. – Минск: Эксперспектива, 2006. – 487 с.

КОРПУС АХОВЫ ПАМЕЖЖА: СТВАРЭННЕ І ПАЧАТАК ДЗЕЙНАСЦІ. 1924-1929 ГГ.

*А. М. Доўнар, 1 курс, гістарычны ф-т, БДПУ, Мінск
наук. кір. – А. Ф. Вялікі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, БДПУ*

Корпус аховы памежжа (КАП) – вайсковае фарміраванне, якое было створана ў Польшчы ў 1924 г. для аховы яе ўсходняй мяжы ад пранікнення на тэрыторыю Польскай дзяржавы незаконных узброеных фарміраванняў, бандыцкіх груповак і барацьбы з кантрабандыстамі.

Галоўную ролю ў ахове мяжы выконвалі пагранічныя жандармерыі. Адной з такіх частак КАПА з’яўлялася Івянецкая жандармерыя, якая была створана ў канцы 1926 г. як Служба бяспекі і адказу за фарміраванні КАП. Яе самай галоўнай адзінкай заставаўся ўзвод.

Абавязкі жандармерыі былі моцна дыферэнцыяваныя. Да іх належалі:

1. Вайскова-паліцэйская служба ў дачыненні да адзелаў і жаўнераў КАП на аперацыйнай тэрыторыі КАП і тэрыторыі размяшчэння яго адзелаў;
2. Супрацоўніцтва з вайскавай жандармерыяй у вайскова-паліцэйскай службе ў дачыненні да: адзелаў і жаўнераў войска, якія знаходзяцца на аперацыйнай тэрыторыі КПА альбо на тэрыторыі размяшчэння яго адзелаў; жаўнераў КПА, супраць якіх вайсковая жандармерыя пачала справу за забойствы, злачынствы і парушэнні, учыненыя па-за аперацыйнай тэрыторыяй размяшчэння яго адзелаў;
3. Супрацоўніцтва на аперацыйнай тэрыторыі КАП: з разведкачна-інфармацыйнымі органамі войска і КПА; з органамі КАП, створанымі для палітычнай і мытнай аховы мяжы, у адмысловых расследаваннях; з дзяржаўнай паліцыяй у межах падтрымання грамадскага парадку і бяспекі;
4. Супрацоўніцтва і дапамога камандзірам КАП у падтрыманні дысцыпліны і парадку ў іх аддзелах;
5. Прафесійныя следчы і аперацыйны ўдзел у аблавах, якія праводзілі часткі КАП;
6. Выкананне службовых парадаў пракуратуры і вайсковых судоў у справах, што датычылі КАП [1, с. 39].

Кожны жандарм павінен мець пры сабе так званую «жандармскую торбу», а ў ёй службовую кніжку, папяровы блок, прылады для пісьма, наручнікі, асабістыя бінты, асабісты ліхтарык і жандармскі свістак [2, с. 347].

Адной з прычын фарміравання КАП было нападзенне, якое адбылося 3-4 жніўня 1924 г. на Стоўбцы, дзе было застрэлена там сем чалавек мясцовай паліцыі і аднаго чыноўніка. У другой палове 1920-х гг. у саставе КАП знаходзілася 80 % палякаў, 12 % складалі немцы і чэхі, 3 % – украінцы, 3% – беларусы і 2% – габрэі [3, с. 72].

Адным з моцных батальёнаў КАП быў шосты батальён, які быў сфарміраваны увосені 1924 г. Ад пачатку свайго сфарміравання ён быў у саставе другой брыгады КАП, якая пасля кастрычніка 1924 г. размяшчалася на памежным участку, як і трэцяя брыгада. Гэтая брыгада ахоўвала памежную частку Наваградскага і Віленскага ваяводстваў на працягу 162 км і на 30 км углыб. Асноўнай тактычнай адзінкай быў пяхотны батальён КАП, які складаўся з чатырох памежных ротаў. Ён налічваў 829 жаўнераў – у тым ліку 25 афіцэраў, 201 сяржанта і 603 шарагоўцаў, што падвярджае невялікую колькасць сіл для аховы мяжы [3, с. 150–151]. Усе аддзелы КАП на тэрыторыі Івянца размяшчаліся ў 1924-1939 гг. і складалі агульнае камандванне гарнізона Корпуса, які меў назву «Івянец».

Узброенае пяхоты КАП, асабліва ў 1920-х гадах, не заўсёды было сучасным. Асноўнай зброяй пяхоты доўгі час былі французскія карабіны Berthier, мадэль 07/15 M16, а кавалерыі –

карабіны Berthier, мадэль 16. Гэта была зброя калібру 7,92 мм уланы 2-га эскадрона КАП атрымалі раней – у пачатку 1930 г. Уся гэтая зброя была вельмі добрай, але яе часцей не хапала ў КАПаўскіх гарнізонах. Так сама жаўнеры насілі пры сабе пісталеты і рэвалверы ў якасці асабістай зброі, якія галоўным чынам насілі часцей афіцэры. У той перыяд у Івянцы была «свабода зброі». Афіцэры маглі насіць пры сабе напрыклад бельгійскі «Браўнінгам» калібру 7,65 мм, «Парабэлум» калібру 9 мм, «Бергман» калібру 6,35 мм [4, с. 211–212].

На тыя часы на адзін батальён прыпадала толькі 20 адзінак гэтай зброі, а значыць, значна менш, чым было ў ім афіцэраў [5. с. 215–216].

Так сама першым узорам каманднай зброі у батальёнах КАП сталі ручныя кулямёты Chauchaut 1915 года выпуску (па 12 штук на роту) французскай вытворчасці. Яны невысока цаніліся з увагі на нізкую хуткастрэльнасць, частае заяднанне і вялікую згошанасць карыстаных экзэмпляраў. Спачатку іх было каля 40 штук на батальён, а потым, у 1939 г. – 42 штукі [6, с. 219].

Адным з галоўных падраздзяленняў КАП была пяхота. Конніца КАП патрулявала тэрыторыю на вялікіх дыстанцыях, падтрымлівала сувязі паміж аддзеламі і ў адпаведных сітуацыях займалася пераследам [8, с. 294]. Уланы КАП хоць і былі добра падрыхтаваныя да розных цяжкіх аперацый, але не мелі дастатковага досведу, як аэрагётныя палкі польскай конніцы, але больш інтэнсіўна рыхтаваліся да верхавой язды, умемнем карыстання вінтоўкамі ці індывідуальнай пешай барацьбы і маскіравання ад дыверсантаў.

Так сама зручнай праблемай КАП было размяшчэнне арміі ў казармы. Самая першая казарма на тэрыторыі Івянца была пабудавана ў 1924 г., якую запаўнялі эскадрон хуткага рэзавання кавалерыі КАП. За будаўніцтвам сачыла Міністэрства грамадскіх прац. Будынкі ставіліся паводле фабрычнай сістэмы (прывозячы гатовыя элементы будаўніцтва).

На гэтым перыяду гісторыі КАП добра бачна, як жандармерыя, у якую ўваходзілі мужчыны розных нацыянальнасцяў, ахоўвалі польскую мяжу ад напасцяў савецкіх спецслужбаў нягледзячы на розныя матэрыяльныя цяжкасці, якія становіліся перад салдатамі жандармерыі Івянецкага гарнізону.

Літаратура

1. *Главінскі, Т.* Забыты гарнізон. Адзел Корпуса аховы памежжа ў Івянцы ў 1924-1939 гадах / Т. Главінскі. – Смаленск : Інбелкульт, 2015. – 142 с.

2. *O niepodległą i granice / Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. – Pułtusk: UW, 1999. – Т. 4: Korpus Ochrony Pogranicza, 1924-1939 / wybór dokumentów, 2001. – 782 s.*

ИСТОРИЧЕСКИЕ ЗАГАДКИ О ЛИЧНОСТИ ФРАНЦИСКА СКОРИНЫ

*В. С. Зенькевич, Д. Э. Багдасарова, II «А» класс, «СШ № 207, г. Минска»
н.уч. рук. – учитель истории А. И. Николаевич, «СШ № 207, г. Минска»
магістр історыі В.А. Ёцюс, БГПУ*

Великий просветитель и первый человек в Европе, который стал печатать церковные книги – Франциск Скорина. О Скорине сохранилось лишь несколько упоминаний в документах, его биография полна загадок. Уже не одно поколение учёных пытается отыскать новые факты из его жизни, выдвигает неожиданные гипотезы. Чем же притягивает личность Франциска Скорины? Рассмотрим наиболее интересные и неразгаданные загадки о нем [6].

Дата рождения. К бесспорным фактам биографии Франциска Скорины относится то, что он родился в Полоцке, в семье богатого купца, торговца шкурами Луки, но даты рождения и смерти точно не выяснены. Ряд историков считает, что Франциск появился на свет в середине 80-х гг. XV в., признанный год рождения – 1490 год, смерти – 1551-й. О его матери ничего неизвестно [8].

Дата издания Библии. Есть мнение, что имеющаяся сегодня Библия Скорины, скорее всего, была изготовлена не ранее второй половины XVII века. Тогда получают объяснения и некоторые странности этого издания. Начнем с того, что Библия отпечатана крупным четким шрифтом с множеством великолепных гравюр и по своему полиграфическому уровню не отличается от изданий XVII века. Отметим также такие мелочи, как написание собственных имён с больших букв. Что не характерно для славянских текстов ранее XVII века. А в Библии даже слово «хлеб»